338.21; KalpaK. 308.525; **ix** a kind of lizard अञ्जन्यामञ्जनाधिका हालिनी च हलाहल: S'abdaRa.(Su.) 4.334.

अञ्जनीकार (añjanī-kārá) *m.* one who prepares collyrium शीर्लाञ्यञ्जनीकारम् [आलभते] TaiBr. III. iv. 10(1)

अञ्जनीकारी (añjanī-kārī) *f.* a woman preparing ointments शीर्लाञ्यञ्जनीकारीम् VājaS. 30.14.

अञ्जनीकृत्य (añjanī-kṛtya) *ger.* having used as collyrium अञ्जनीकृत्य कस्तूरीम् ··· काचित् सखीनां हास्यतामगात् NemiNir. 12.51.

अञ्जनीगर्भसंभूत (añjanīgarbha-sambhūta) *adj.* born of the womb of Añjanī चिरं जीवतु दीर्घायुर्नरो हनुमान्सदा । अञ्जनीगर्भसंभूत: SkandP. v(2). 79.6; अञ्जनीगर्भसंभूतं कुमारं ब्रह्मचारिणम् । दृष्टिदोषविनाशाय हनूमन्तं स्मराम्यहम् BhāvPra. (Bhā.) 5.132.

अञ्जनीजन्मन् (añjanī-janman) *m.* Hanumat (born of Añjanī) धूम्राक्षम् ··हतवानञ्जनीजन्मा BālRā. 9.8.

अञ्जनीनन्दन (añjanī-nandana) *m.* son of Añjanī (i.e. Hanumat) अञ्जनीनन्दनम्···कपीशमक्षहन्तारं वन्दे Rāmā. 1.20*(1)

अञ्जनीपति (añjanī-pati) *m.* husband of Añjanī (i.e. the god of wind) प्रपूजयेत्···वायुम्···अञ्जनीपतिम् VasiS. 37.131.

अञ्जनीपुत्र (añjanī-putra) *m.* son of Añjanī (i.e. Hanumat) तत: प्राहाञ्जनीपुत्र: SkandP. iii(2). 37.24.

अञ्जनीया (añjan-īyā) *adj.* (*f.*) to be anointed घृततैलवसानामन्यतमेन द्रव्येणाञ्जनीया: शर्करा: S'ābaBh. 365.9 (*on* i. 4.24); शर्करा: । ताश्च घृततैलवसादीनामन्यतमेन द्रव्येणाञ्जनीया: NyāyMāVi. 59.10 (*on* i. 4.19)

अञ्जनीरोग (añjanī-roga) *m.* an eye-disease एकदा श्रीबीसलदेवस्य दक्षिणे चक्षुषि अञ्जनीरोगो जात: PurāPraSaṁ. 79.28.

अञ्जनीसुत (añjanī-suta) *m.* son of Añjanī (i.e. Hanumat) हनुमानञ्जनीसुत: । न किंचिदब्रवीत् Rāmā. iv. 1325*(2); vii. 36.31; रामदेवेन दूतं कृत्वाञ्जनीसुतम् । ···दत्तं ग्रामशतं नृप SkandP. iii(2). 36.82; गन्तुं प्रचक्रे मतिमञ्जनीसुत: समुद्रमुत्तीर्य निशाचरालयम् NaraP. 50.153; अहर्मुखाकृष्टपतङ्गमण्डल: फलाशया बाल इवाञ्जनीसुत: NavaSāC. 23.19.

अञ्जनीसूनु (añjanī-sūnu) *m.* son of Añjanī (i.e. Hanumat) हनूमन्नञ्जनीसूनो वायुपुत्र महाबल । कैलासं परितो गत्वा लिङ्गमानय मा चिरम् SkandP. iii(1). 44.97; iii(2). 37.7; S'ivP. iv. 17.70 (369.5)

अञ्जनेभगिरि (añjanebha-giri) *m.* the mountain called Kālahastī स विनम्य चन्द्रशकलाभरणं शिवमञ्जनेभगिरिसंचरणम् Acyutarā. 5.47.

अञ्जनोत्क्लेशित (añjanotkleśita) *adj.* (caused to be) irritated or excited by an ointment अञ्जनोत्क्लेशितं नस्यै: ··· वातकफं जयेत् AṣṭāSaṁ. i. 8.21 (1.3)

अञ्जनोदककृष्ण (añjanodaka-kṛṣṇa) *adj.* as black as water mixed with collyrium (रक्तम्) गृहधूमाञ्जनोदककृष्णं पीतं हरितम्···अस्कन्दि···पित्तात् AṣṭāSaṁ. i. 179.11 (1.36)

अञ्जनोद्भव (añjanodbhava) *m.* Hanumat (*lit.* born of Añjanā) तं समुद्रविजयं प्रतापत: शूरतैकपरमञ्जनोद्भवम् । सुप्रतिष्ठितमवेक्ष्य लज्जित: ··· अभवदुपप्लुतो नृप: RāghPāṇ.(Dha.) 10.20 (comm. अञ्जनोद्भवं हनुमन्तम्)

अञ्जनोद्वेग (añjanodvega) *m.* fear caused by the ointment or collyrium अन्यथाञ्जनोद्वेगसंकुचितेऽन्त: सम्यगौषधं नानुप्रविशेत् AṣṭāSaṁ. i. 164.19 (1.32)

अञ्जनोपपद (añjanopapada) *adj.* having the word *añjana* as an epithet or adjunct (= अञ्जनगिरिपत्तन) अञ्जनोपपदं प्राप तदायं गिरिपत्तनम् BṛKathāK. 57.417.

अञ्जनोपम (añjanopama) *adj.* resembling collyrium अश्माञ्जनोपमोऽध: शिरा सुजला BṛSaṁ. 54.11.

अञ्जनोपार्जन (añjanopārjana) *n.* **1** acquiring lamp-black or collyrium (अस्ति···वसति:) यत्र च ··· लिपिकरेषु चाञ्जनोपार्जनम् YaśasCam. ii. 247.18; **2** acquiring a stigma or black spot, YaśasCam. ii. 247.18.

अञ्जनोल्लेखन (añjanollekhana) *n.* to draw a line with collyrium अत्र कुङ्कुमरजोयावकरागाञ्जनोल्लेखनरूपाणां जातिगुणक्रियाणामभावा उत्प्रेक्ष्यन्ते CitraMī. 87.11.

अञ्जनौघ (añjanaugha) *m.* heap of collyrium दैत्येन्द्रनारीनयनाञ्जनौघहृतेरिवासादितकालिमा य: S'rīKaC. 1.29.

अञ्जन्मषि (añjan-maṣi) *adj.* anointed with collyrium कृतागसं तं प्ररुदन्तमक्षिणी कषन्तमञ्जन्मषिणी स्वपाणिना BhāgP. x. 9.11.

अञ्जन्य (añjanya) *m. n.* portent [*w. r.* for **अजन्य**] Hārāva. 210.

अञ्जन्याश्रम (añjany-āśrama) *n.* hermitage of Añjanī विन्ध्यस्य चोत्तरे भागे अञ्जन्याश्रममुत्तमम् SkandP. v(1). 54.17.

अञ्जयत् (añjayat) *adj.* [*f.* -ntī] applying collyrium or ointment भगो न चित्र इत्येताभ्यामञ्जयन् सुभगो भवति SāmaViBr. ii. 6.5; नाञ्जयन्तीं स्वके नेत्रे न चाभ्यक्तामनावृताम् । न पश्येत्प्रसवन्तीं च तेजस्कामो द्विजोत्तम: ManuSm. 4.44 (ManvaMu. अञ्जनं कुर्वतीम्); ViṣṇuDhaP. ii. 89.15; स्नानोत्तीर्णा···कज्जलेनाञ्जयन्ती नेत्रे दन्तीश्वरगतिरतिप्रेमपात्रीबभूव PadyaVe. 548.

अञ्जयितव्य (añjay-itavya) *adj.* to be anointed with (ointment or collyrium) पिप्पलीम्···वर्तयेत्···एतया सततमञ्जयितव्यं य: सुपर्णसममिच्छति चक्षु: AṣṭāSaṁ. ii. 251.6 (6.19) = SiddhYo. 61.153.

अञ्जयित्वा (añjay-itvā) *ger.* having applied or anointed साक्षतैराधावै: शिवा न इति शिरोऽञ्जयित्वा VaikhāGS. 2.13; यन्मे मन इति वामं चाञ्जनेनाञ्जयित्वा VaikhāGS. 2.15.

अञ्जरक्करे (añjarakkare) name of a place विख्यातश्रीतिरुवडिदेसे वसतिमाश्रितम् । अंजरक्करेसन्मुळिळनाडुकेऽपि च विश्रुतम् EI. xvi. 313.124.

अञ्जल (añjala) *m.* [in Cpd. for *añjali*, द्वित्रिभ्यामञ्जले: P. v 4.102; MugdhaBo. 6.57 (60.18)] cf. **अञ्जलस्थ**; *m.* a kind of gem अर्को विमलकश्चैव गोमेदाञ्जलपूलिका: Hastyāyur. 635.14 (4.14)

अञ्जलस्थ (añjala-stha) *adj.* found in the joined palms ततो दत्त्वाञ्जलस्थं तदन्तर्धानाञ्जनं दृशो: KathāSaSāg. viii. 6.150; अञ्जलस्थानि पुष्पाणि वासयन्ति करद्वयम् SaduktiKa. 301.12.

अञ्जलि (añjalí) *m.* [DEBRU. p. 291; MAYR. i. p. 24.545; iii. p. 625; Uṇā. 4.2; Liṅgānu. (Pā.) 110.11; (S'ā.) 120.2; (Vā.) 13.14; (He.) 28.9; (Va.) 16; (Ha.) 24.2; (Para.) (28) 3444] **i** joined open palms (as a container) तस्याञ्जलिना ब्रह्महत्यामुपागृह्णात् TaiS. II. v. 1.2; अञ्जलिना सक्तून् प्रदाव्ये जुहुयात् TaiS. III. iii. 8.4; सर्वाभि: (अङ्गुलीभि:) समस्याञ्जलिनाध्यावपति S'atBr. III. iii. 2.13; अञ्जलिनाप उपाचति S'atBr. XIV. iii. 1.27; स इत आदायाप: । अञ्जलिना पुरस्तादुपादधात् TaiĀ. i. 23.5 (145.1); अञ्जलौ मन्थमाधाय जपति ChāndoU. v. 2.6; स्पृष्टोदकमञ्जलिना प्रतिगृह्य ĀśvaS'S. I. i. 7.3; प्राशित्रम् ··· अञ्जलिना प्रतिगृह्य ĀśvaS'S. I. i. 13.1; अञ्जलौ पत्न्या: कृत्वा वेदं च मुक्तम् S'āṅkhāS'S. i. 15.10; अथाञ्जलिनाप उपहन्ति सुमित्रा न आप: ··· इति Baudh-S'S. i. 41.3; i. 184.16; न्युप्तमाग्नीध्रोऽञ्जलिनाभिगृह्णाति ĀpaS'S. ii. 1.8; स: योक्त्रमञ्जलिं कुरुते MānS'S. 24.17; अक्ता धाना अञ्जलिना ĀśvaGS. ii. 1.7; तस्याञ्जलौ फलानि दत्त्वा S'āṅkhāGS. i. 16.10; इत्यञ्जलींस्त्रीनासिच्य दक्षिणोत्तराभ्यां पाणिभ्यां पाणी संगृह्य जपति KauṣīGS. ii. 2.7; अञ्जलावुपस्तीर्य KāṭhGS. iii. 1.29; लाजा अञ्जलिनाञ्जल्योरावपति MānGS. i. 11.11; VārāGS. 5.13; अथास्तमित आदित्ये गौरसर्षपान् फलीकरणमिश्रानञ्जलिना जुहोति BaudhGS. ii. 1.17; दध्ना लवणमिश्रेणाञ्जलिना ··· अवोक्षेत् ĀpaGS. vii. 18.1; इत्यपामञ्जलिमवसिञ्चति GobhiGS. iii. 4.14; सकृद्गृहीतमञ्जलिं लाजानां वध्वञ्जलावावपेद् भ्राता Drāhy-GS. i. 3.20; दूर्वाग्रैरञ्जलावप आनीय KauśiSū. 24.18; अञ्जलिना वा पिबेल्लोहितायसेन वा VasiDS. 5.7; लिङ्गं वा सवृषणं परिवास्याञ्जलावाधाय ··· गच्छेत् BaudhDS. ii. 1.14; नाञ्जलिना पिबेत् GautDS. i. 9.20; येषामा सहस्रादञ्जलिर्न पूर्यते ते क्षुद्रजन्तव: MahāBh. i. 474.15 (*on* ii. 4.8); भीमोऽपि ··· पूरयित्वाञ्जलिं भूयो रुधिरस्योग्रनिस्वन: MahāBhā. viii. App. 1.33.22; प्रगृह्य च महीपालो जलपूरितमञ्जलिम् Rāmā. ii. 95.27; कमलप्रतिमेऽञ्जलौ गृहीत्वा वचनम्···उवाच Buddha-C. 5.29; न वार्यञ्जलिना पिबेत् ManuSm. 4.63; ViṣṇuSm. 68.47; सौवर्णपुष्पसंपूर्णमञ्जलिं संप्रसार्य च । ··· ध्यात्वा नारायणं देवमञ्जलौ संनिरोधयेत् JayāS. 12.108; अञ्जलिना सक्तून् प्रदाव्ये जुहोति । द्विहस्तसंयोगोऽञ्जलि: S'ābaBh. 369.3 (*on* i. 4.25); सत्यञ्जलौ किं पुरुधान्नपात्र्या BhāgP. ii. 2.4; S'atTra. 3.111; तृषितेन मया···अञ्जलिर्विहित: पातुं कान्तारमृगतृष्णिकाम् KundMā. 4.22; जलं नाञ्जलिना पिबेत् MārkP. 34.111; अञ्जलिकाञ्जलिस्थाना AṣṭāSaṁ. i. 170.9 (1.34); अञ्जलौ मालां मुञ्चति MālaMā. 9.291; कृत्वाभिमुखमाधाय कुसुमान्यञ्जलौ पुर: । त्याजयेत् MṛgendraT. ii. 7.59; तृषितस्याञ्जलिना क्षुधितस्य पञ्चाङ्गुलियोगात्···ज्ञानमित्याद्यनुमानमेव MāṭhVṛ. 11.21 (*on* 4); अञ्जलौ मनसा पीठं प्रथमं परिकल्पयेत् ParaS. 4.40; अरुणे ··· अञ्जलौ निपतन्तो नयनोदबिन्दव: ĀścaCū. 6.17; धृत्वाञ्जलिं कुमारस्य सुवर्णफलसंयुतम् LaghvāśvaSm. 10.6; भक्षयन्त्यास्तिलास्तव । अष्टौ निपतिता वह्नावञ्जलेर्विरलाङ्गुले: BṛKathāS'loSaṁ. 4.112; ततोऽञ्जलिं समापूर्य तोयै: प्राग्वदन: स्थित: ··· क्षिपेत् ĪśānS'iPa. i. 9.91; एतत्पर्यालोचनया च पुष्पपूर्णमञ्जलिं कृत्वा CaturCin. iii(2). 196.9; अञ्जलिर्युगंधरीलाजैर्भृत: ViviTīKa. 64.12; तां च वेणीमञ्जलौ निधाय···क्षिपेत् TristhaSe. 22.20; कुसुमगर्भितेऽञ्जलौ मूर्तं मूलमन्त्रान्ते महागणपतिमावाहयामीति त्रिकोणे आवाह्य NityoNi. 20.28; पतञ्जलिरिति तु अञ्जले: पतित इति विग्रहे LaS'abdeS'e. i. 106.9; **ii** (as a measure equal to 4 *palas* or 2 *prasṛtas*) यद्यनुलभेरन् प्रसृतमात्रं वाञ्जलिमात्रं वा S'atBr. IV. v. 10.7; ब्रह्मौदनं निर्वपति ··· चतुर: पात्रांश्चतुरोऽञ्जलींश्चतुर: प्रसृतान् S'atBr. XIII. iv. 1.5; S'āṅkhāS'S. xvi. 1.2; द्वित्रिभ्यामञ्जले: P. v. 4.102;